

Oppdrag 259: Oppfølging av forslag fra ekspertgruppe om å redusere smittespredning blant innvandrere

Det vises til ekspertgruppen som har vurdert og foreslått tiltak for å redusere korona-smitte i innvandrerbefolkningen. Ekspertgruppen la frem sin rapport 4. desember 2020 med 29 ulike forslag som regjeringen vil følge opp. De fleste av tiltakene er på helseområdet, og de må følges opp av Helse- og omsorgsdepartementet og våre underliggende etater. I noen tilfeller adresseres tiltaket til Helsedirektoratet og hvor direktoratet er i førerretet, men hvor det er naturlig å samarbeide med FHI/IMDI. Flere av tiltakene er oppgaver Helsedirektoratet allerede er i gang med eller de inngår i oppdrag som allerede er gitt (eks oppdrag 251).

Departementet ber Helsedirektoratet følge opp følgende tiltak.

Vi ber om en statusrapport 15.12 med framdriftsplan for tiltak som ikke er realisert.

Tiltak 1: Informasjonspakker til arbeidsgivere
Ekspertgruppens beskrivelse: Ekspertgruppen foreslår at det utarbeides bransjespesifikke informasjonspakker på relevante språk fra helsemyndighetene. Denne informasjonen bør spres til arbeidsgivere med mange utenlandske ansatte i samarbeid med partene i arbeidslivet.
Status: Igangsatt/løpende
Vurdering: Helsedirektoratet publiserer neste uke en samlet og søkbar katalog over alt relevant og egnet informasjonsmaterieell på en rekke språk. Katalogen vil gjøre det enklere for både arbeidsgivere og kommuner å finne egnet informasjon på rett språk. Katalogen rommer blant annet informasjon om karantene, krav til egnet karantene sted, generelle smittevern råd og annet i utskriftsvennlige filer, videoformater og annet relevant på en rekke språk. I samarbeid med DSB har vi også utarbeidet digitale sjekklister 1. til arbeidsgivere og arbeidstakere om krav ved innreise til Norge, 2. til utenlandske arbeidstakere for etappen fra grensepassering til ankomst karantene sted og 3. til samme gruppe for oppholdet i Norge. Vi har opprettet egne sider på en rekke språk på Helsenorge med informasjon om regler for karantene og karantenehotell til blant annet arbeidsreisende. Vi har produsert visittkort med QR-kode/link til de ulike språksidene. Det gjøres bransjespesifikke vurderinger fortløpende. For eksempel gjorde vi ved "gjenåpningen" i vurderinger av behov for ulike oversettelser rettet mot ulike en-til-en-profesjoner (frisører o.l.), mens bransjer og yrker med sterke innslag av arbeidskraft fra EØS-land i sommer
Samarbeid: FHI og DSB; arbeidsgivere og kommuner

Tiltak 2: Sikre at personer uten lovlig opphold får mulighet til testing, karantene og behandling
Ekspertgruppens beskrivelse: Ekspertgruppen anbefaler at det kommuniseres tydelig at også personer uten lovlig opphold har rett på nødvendig helsehjelp knyttet til testing, karantene og behandling. Det må også kommuniseres tydelig at dette er kostnadsfritt og at helseopplysninger ikke brukes til andre formål enn smittevern.
Status: Igangsatt
Vurdering: Informasjon om helsehjelp til papirløse generelt er tilgjengelig på direktoratets nettsider og på helsenorge.no . Brosjyre utarbeidet på flere språk av Helsesenter for papirløse migranter i Oslo er også tilgjengelig. Når det gjelder rettigheter knyttet til behandling, var direktoratet i dialog med departementet i vår og fikk avklart at "helseforetakene ikke bør kreve betaling fra personer uten lovlig opphold som legges inn for behandling av covid-19". Dette ble også formidlet til foretakene. Imidlertid er det fortsatt – og særlig i en pandemisituasjon – en uløst

utfordring at personer uten lovlig opphold ikke har rett og tilgang til primærhelsetjenester som fastlege, men direktoratet har ikke mandat eller virkemidler til å endre på dette.

Helsesenter for papirløse har i dialog med direktoratet vært klare på at det fortsatt er behov for å presisere tydeligere at dette er rettigheter som alle har; og at det er tilbud som er gratis, trygge, tilgjengelig på ulike språk og også for personer som ikke har personnummer. I tillegg er det behov for enkel tilpasset informasjon til målgruppen om koronatelefon (om aktuelt, jf. tiltak 15); hvor man kan ta test (og hvorfor det er viktig); hvordan man får testresultat; og karantene plass dersom man ikke har et sted å bo.

Helsedirektoratet vil utarbeide informasjon om dette, få den oversatt til relevante språk og formidle denne via relevante nettverk og kanaler i løpet av januar/februar 2021.

Samarbeid: FHI; Helsesenter for papirløse migranter i Oslo og Bergen

Tiltak 3: Intensivere arbeidet med tilpassede informasjonskampanjer

Ekspertgruppens beskrivelse: Flere av tilbakemeldingene til ekspertgruppen antyder at det i mange miljøer eksisterer et stort press for å bli med på større sosiale aktiviteter, til tross for råd og regler om smittevern. Ekspertgruppen foreslår at arbeidet med å gjennomføre målrettede kampanjer styrkes og at sosialt press tematiseres. For eksempel kan en kampanje med tittelen "si nei", vurderes for å bevisstgjøre om de juridiske og helsemessige konsekvensene av å bryte smittevernbestemmelsene.

Status: Igangsatt/løpende

Vurdering: Helt fra første fase av pandemien har helsemyndighetenes informasjonsmateriell blitt oversatt til en rekke språk, og det har vært stort fokus på enkel billed- og symbolbruk og enkelt språk, for at råd og anbefalinger skal nå hele befolkningen. Det jobbes nå med å systematisere det arbeidet som er gjort, og tilgjengeliggjøre alt materiell som er produsert, for at dette lettere skal kunne benyttes av andre. Det jobbes også med en strategi for å intensivere kommunikasjonen mot innvandrerbefolkningen, med spesielt fokus på å prioritere enkeltgrupper med høy smitte og identifisere mer spissede kanaler som treffer disse prioriterte gruppene. Det blir også viktig i dette arbeidet å knytte til seg relevante organisasjoner og samarbeidspartnere, og i stor grad også bruke deres kanaler for å nå ut til de relevante målgruppene. Arbeidet med strategien vil ferdigstilles 15. januar.

En viktig del av kommunikasjon rette mot innvandrergrupper er tilstedeværelse i flere kanaler enn de tradisjonelle mediekanalene.

Så lenge det fra smittevernfaglig hold vurderes som prioritert å jobbe for å få ned smittenivået i innvandrerbefolkningen, prioriteres spissede med kommunikasjonstiltak mot enkeltgrupper i innvandrerbefolkningen ut fra overrepresentasjon i smittenivå og størrelsen på gruppen. Samtidig vil vi parallelt fortsette å jobbe med å oversette, forenkle, tilgjengeliggjøre og segmentere de store befolkningskampanjene og kommunikasjonssatsingene våre.

Samarbeid: Organisasjoner og representanter fra innvandrer miljøene; FHI gir råd om hvilke kommuner som bør prioriteres basert på statistikk for bekreftet smitte, innleggelse og grad av testing.

Tiltak 4: Drop-in testing og ambulerende testing

Ekspertgruppens beskrivelse: Ekspertutvalget foreslår at det tas i bruk flere lokale drop-in-stasjoner med lange åpningstider der folk kan teste seg og motta nødvendig informasjon

Status: Igangsatt

Vurdering: FHI har vært i dialog med Oslo kommune om dette tiltaket som er spesielt aktuelt i områder med mye spredning, og på steder det er mange som er vanskelig å nå. FHI vil kunne gi veiledning til kommunene om hvordan dette kan organiseres.

Gode strategier for å kommunisere dette tiltaket planlegges. FHI vil også samarbeide med Helsedirektoratet i utviklingen av informasjonspakke for kommunene der denne tematikken vil inngå.

Samarbeid: FHI, Oslo kommune

Tiltak 5: Informasjon på teststasjonene må være oversatt

Ekspertgruppens beskrivelse: Informasjonsarkene, som deles ut ved testing, må være oversatt til flere språk, basert på sammensetningen i befolkningen i den aktuelle kommunen eller bydelen.

Status: Igangsatt/løpende

Vurdering: FHI har oversatt informasjonsark som kan deles ut til alle som har vært testet. Vi fortsetter å informere kommunene om at dette verktøyet eksisterer.

Tematikken vil nevnes i FHIs webinarer for kommunene og i FHIs dialog med kommunene. FHI kan også veilede kommunene om hvordan dette kan prioriteres og organiseres.

FHI vil også samarbeide med Helsedirektoratet i utviklingen av informasjonspakke for kommunene der denne tematikken vil inngå.

Samarbeid: FHI; kommunene

Tiltak 6: Formidling av testresultat på flere språk

Ekspertgruppens beskrivelse: Videre anbefales det at hver kommune/ bydel har tydelige retningslinjer for å formidle testresultatet til den enkelte på et språk vedkommende forstår. Det er ikke tilstrekkelig å kun basere seg på digitale løsninger som krever innlogging med bankID eller lignende.

Status: Igangsatt/løpende

Vurdering: FHI har utarbeidet informasjon "[til deg som venter på prøvesvar](#)" på flere språk.

Tematikken vil nevnes i FHIs webinarer for kommunene og i FHIs dialog med kommunene. FHI kan også veilede kommunene om hvordan dette kan prioriteres og organiseres. Temaet er også nevnt i FHIs koronaveilder.

FHI vil også samarbeide med Helsedirektoratet i utviklingen av informasjonspakke for kommunene der denne tematikken vil inngå.

Samarbeid: FHI; kommunene

Tiltak 7: Målrettet bruk av hurtigtesting

Ekspertgruppens beskrivelse: Det anbefales at bydeler og kommuner med høy smitte prioriteres for målrettet bruk av hurtigtesting. I områder med høy innvandrersandel foreslås det også en systematisk bruk av ambulerende testpersonell som kan teste folk på egnede steder.

Status: Igangsatt

Vurdering: Tematikken vil tas opp som tema i FHIs webinarer for kommunene 17. desember. FHI kan også veilede kommunene om hvordan dette kan prioriteres og organiseres. FHI vil også samarbeide med Helsedirektoratet i utviklingen av informasjonspakke for kommunene der denne tematikken vil inngå.

Tiltaket bør også sees i sammenheng med overordnet teststrategi.

Samarbeid: FHI

Tiltak 8: Forsøk med massetesting
Ekspertgruppens beskrivelse: Ekspertutvalget anbefaler også forsøk med ulike former for frivillig massetesting i områder med høy konsentrasjon av smitte.
Status: Ikke påbegynt; igangsettes januar?
Vurdering: Tematikken vil nevnes i FHIs webinarer for kommunene og i FHIs dialog med kommunene. FHI kan også veilede kommunene om hvordan dette kan prioriteres og organiseres. FHI vil inkludere dette som punkt i FHIs koronaveilder. FHI vil også samarbeide med Helsedirektoratet i utviklingen av informasjonspakke for kommunene der denne tematikken vil inngå. Bør også sees i sammenheng med overordnet teststrategi. Vurderes realisert i januar
Samarbeid: FHI

Tiltak 9: Informasjonskampanjer om testing på flere språk
Ekspertgruppens beskrivelse: For å redusere usikkerheten og misforståelsene som eksisterer rundt testing, anbefaler ekspertgruppen en oppskalering av nasjonale informasjonskampanjer om testing på flere språk. Informasjonen bør prioritere geografiske områder som er hardt rammet, være tydelig på at informasjonen ikke brukes til andre formål enn smittevern og at alle former for testing er gratis. Bedre bruk av flerspråklig helsepersonell Ekspertgruppen anbefaler at flere kommuner vurderer behovet for å benytte helsepersonell med flerspråklig kompetanse som en del av sine smittesporingsteam.
Status: Realisert
Vurdering: Helsedirektoratet igangsatte i midten av november en kampanje om å teste seg. Hovedbudskap: Å teste seg for korona, er gratis, enkelt og trygt. Kampanjen er oversatt til 19 språk (engelsk, arabisk, somalisk, urdu, tyrkisk, polsk, litauisk, rumensk, russisk, pashto, tyrkisk, tigrinja, amharisk, dari, serbisk, sorani, kurmanji, thai og nordsamisk.) Kampanjen går geosegmentert og språksegmentert i sosiale medier. Kampanjematerialet er pt. lagt ut for testing i et større brukergruppepanel etablert av Oslo kommune, og skal etter planen forsterkes på flere flater for større dekning og synlighet fram mot – og etter jul. Testbudskapet er også støttet opp med en større radiokampanje i samarbeid med Silkeveien på Østlandet og på Vestlandet som dekker afghansk (dari og pashto), farsi, kurdisk Sorani, kurdisk Kurmanji, arabisk og urdu; Radio Latin-Amerika, Radio Nord Norge (russisk, baltisk og polsk), Norsom News (somalisk) og Wataha (polsk) i tillegg til rikskanalene P4+ og RadioNorge+ og regionkanalen Radio Metro. Hovedbudskapet er "Hold deg mest mulig hjemme og test deg ved symptomer".
Samarbeid: FHI

Tiltak 10: Bruk av kvalifisert tolk
Ekspertgruppens beskrivelse: Ekspertgruppen anbefaler nasjonale myndigheter å legge bedre til rette for at kommuner raskt kan bestille kvalifisert tolk dersom det skulle bli behov for det i forbindelse med et større utbrudd. Ekspertgruppen anbefaler også kommunene å sikre at de har på plass rutiner for å benytte seg av kvalifiserte tolker.
Status: Igangsatt
Vurdering: Med økt bruk av e-konsultasjoner og en betydelig nedgang i tolkebruken i helsetjenestene spesielt i den første fasen av pandemien, er det særlig viktig at helsetjenestene har gode rutiner for tolkebruk og tilgang på kvalifiserte tolker. Direktørene i Helsedirektoratet, FHI og IMDi skrev derfor 11. november en kronikk om bruk av tolk . Videre sendte Helsedirektoratet 7. desember brev om bruk av tolk til landets kommuner og helseforetak for å minne om viktigheten

av riktig tolkebruk, også under pandemien – også dette i samarbeid med FHI og IMDi. 15. desember oppdaterer Helsedirektoratet sin [koronaveileder](#) med en anbefaling om bruk av tolk, og henvisninger til anbefalingen flere steder i veilederen. Tematikken er også eget punkt i [FHIs koronaveileder](#). Det er etablert en undergruppe om bruk av tolk i direktoratets arbeidsgruppe om koronainformasjon til innvandrerbefolkningen.¹ Direktoratet planlegger også å ferdigstille digitaliseringen av veileder om kommunikasjon via tolk så snart vi har kapasitet, trolig tidligst i februar 2021. Det er behov for å jobbe videre med implementering av veilederen.

Samarbeid med: FHI. Tiltaket må også sees i sammenheng med oppdrag til IMDi om å lage en veiledning til kommunene om bruk av tolk.

Tiltak 11: Bedre synlige teststasjoner ved større flyplasser

Ekspertgruppens beskrivelse: For å hindre at grensepasseringer bidrar til ytterligere smittespredning, anbefaler ekspertgruppen bedre synlig testing og informasjon ved ankomst. Det er allerede etablert teststasjoner ved enkelte innreisepunkter til Norge, for eksempel på Oslo Lufthavn. Teststasjonene bør være godt synlige, og godt nok bemannet, til å kunne tilby testing til alle reisende. De bør ligge slik at man aktivt må velge å gå forbi dem, heller enn at man må oppsøke dem. De må legge opp til informasjon om karantenebestemmelser, generelt smittevern m.m. på et språk den reisende forstår.

Status: Realisert

Vurdering: Direktoratets vurdering er at det nå er vanskelig ikke å legge merke koronainformasjon og teststasjoner ved ankomst til de største flyplassene, og at dette tiltaket således er realisert.

Tiltak 12: Sikre at regler for karantene og isolasjon blir forstått av alle

Ekspertgruppens beskrivelse: Ekspertutvalget vurderer det som viktig at det er tilstrekkelig med personalressurser og kompetanse (helsepersonell og tolker) til å sikre seg at informasjon blir forstått av personer som settes i karantene og isolasjon. Ekspertgruppen anbefaler at både skriftlig og muntlig informasjon blir gitt personer med svake norskferdigheter, som blir satt i karantene eller isolasjon. Informasjonen bør tydeliggjøre hvor karantenen eller isolasjonen skal gjennomføres og hvilke helsemessige konsekvenser det kan medføre å bryte karantene eller isolasjon.

Status: Igangsatt/løpende

Vurdering: Tematikken vil nevnes i FHIs webinarer for kommunene og i FHIs dialog med kommunene. FHI har inkludert dette som punkt i [FHIs koronaveilder](#).

FHI har laget og oversatt [skriv om hva det innebærer å være i karantene og isolasjon](#) som har vært tilgjengelige siden april.

Det jobbes nå med å tydeliggjøre reglene for karantene ved innreise, blant annet ved å etablere et digitalt system for å registrere karantenested.

Reglene for karantene og isolasjon formidles også via det nye informasjonsskrivet "[Til deg som har tatt koronatest](#)" (tilgjengelig på 44 språk).

FHI jobber nå med utvikling av illustrasjoner/piktogrammer som hjelp til å forstå regler for karantene og isolasjon.

Samarbeid: FHI

¹ Arbeidsgruppen for koronainformasjon til innvandrerbefolkningen ble etablert i april, sammen med bl.a. FHI, IMDi, Oslo kommune og Oslo universitetssykehus.

Tiltak 13: Enkle og tilpassede informasjonspakker
Ekspertgruppens beskrivelse: Det anbefales at relevant informasjon systematisk tilpasses ulike målgrupper i innvandrerbefolkningen og ulike situasjoner. Disse informasjonspakkene bør gjøres tilgjengelig for kommunesektoren og frivillige organisasjoner til egen kommunikasjon med innvandrerbefolkningen.
Status: Igangsatt/løpende
<p>Vurdering: Helsedirektoratet fikk i september meldt fra flere kommuner at de ønsker mer praktisk kommunikasjonsstøtte. Helsedirektoratet og FHI har sammen laget en kommunikasjonspakke med sjekklister og forslag til tekster og budskap. Kommunikasjonspakken sendes til Fylkesmennenes beredskapsavdelinger for videre distribusjon til kommunene. Den blir også lagt på Helsedirektoratet.no. Pakken inneholder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sjekkliste for kommunikasjonsarbeid • Sjekkliste informasjon på nett • Mal for nettsak • Budskap • Tekster til sosiale medier <p>Det utvikles videre en samleside på helsedirektoratet.no med alle filmer, plakater, annonser og radioreklamer vi har laget fra pandemiens oppstart. Her vil det være mulig å søke etter språk, type innhold, tematikk etc. for å finne relevant innhold. Siden skal deles med kommuner, fylkeskommuner og organisasjoner slik at de enkelt kan finne og dele nødvendig visualisert/auditiv informasjon.</p> <p>Også FHI har lenge jobbet med å tilgjengeliggjøre informasjon og kunnskapen i form av enkelt og oversatt informasjonsmateriell. Ulike informasjonsskriv oversatt til 45 språk, forenklede flytskjema med vekt på gode illustrasjoner samt infografikker er noen eksempler. Vi fortsetter dette viktige arbeidet fremover, både i form av utvikling av piktogrammer for karantene og isolasjon (særlig nyttig for personer med begrenset helsekompetanse og leseevne), revisjon av informasjonsskriv til de som har tatt koronatest og kampanje for den nye "Smittestopp"-appen som lanseres 21. desember (der både plakater, informasjonsskriv og filmer kommer på ulike språk).</p> <p>Det er fortsatt et stort behov for at noe av informasjonen skrives i et enklere språk. Erfaringsmessig er det utfordrende med all informasjon som har et høy detaljeringsnivå; jo flere detaljer som nevnes, jo flere unntak må også nevnes. FHIs erfaring er at informasjonen både blir bedre og lettere å forstå dersom en overlater en del til lokale vurderinger i overensstemmelse med kommunelegen.</p>
Samarbeid: FHI; kommunene.

Tiltak 14: Direkte kommunikasjon med innvandrerbefolkningen
Ekspertgruppens beskrivelse: Ekspertgruppen foreslår at helsemyndighetene går i dialog med frivillige organisasjoner for å etablere en direkte kommunikasjonskanal til innvandrerbefolkningen. Ekspertgruppen anbefaler at det opprettes dialog med australske myndigheter om deres erfaring med å utvikle en applikasjon til dette formålet.
Status: Igangsatt/løpende (direkte dialog); ikke påbegynt (australsk applikasjon)
<p>Vurdering: Helsemyndighetene har for lengst etablert en dialog med ulike innvandrerorganisasjoner og nettverk, men det kan vurderes om en mer systematisk tilnærming er formålstjenlig – se beskrivelse under tiltak 18.</p> <p>Det vil ta noe mer tid og ressurser å vurdere om den australske appen MyAus er aktuell i en norsk kontekst; Helsedirektoratet tar sikte på å gå i dialog med den australske organisasjonen Migration Council, som har utviklet appen, i januar.</p>

Samarbeid: Migration Council (Australia)

Tiltak 15: Flerspråklig koronatelefon

Ekspertgruppens beskrivelse: Ekspertutvalget foreslår at dagens koronatelefon utvides til å inkludere de største minoritetsspråkene i Norge. I kommunikasjonen av dette tilbudet er det viktig å formidle at det er mulig å ringe inn anonymt.

Status: Ikke påbegynt

Vurdering: Helsedirektoratet har vært i kontakt med Oslo kommune om kommunens erfaringer med sin "koronatest-telefon", der de tilbyr veiledning og informasjon på en lang rekke språk. I tillegg har vi innhentet erfaringer fra Helfo og den norsk-språklige koronatelefonen. Den foreløpige vurderingen er at den modellen som vil svare best til utvalgets forslag, er en utvidelse av den norske koronatelefonen til flere språk – trolig begrenset til et fåtall av de største språkene. Vi vil starte en dialog med Helfo om hvorvidt dette lar seg gjøre før jul, men det er vanskelig å anslå når en løsning eventuelt kan være på plass. Per i dag er det få ansatte med relevant språkkompetanse hos Helfo.

Samarbeid: Helfo

Tiltak 16: Vaksineplan som inkluderer innvandrerbefolkningen

Ekspertgruppens beskrivelse: Basert på erfaringene fra pandemien anbefaler ekspertgruppen at det utarbeides en plan for å informere befolkningen om vaksinerings på flere språk, med spesielt fokus på de mest utsatte gruppene. Planen bør ta høyde for utfordringene knyttet til å nå frem til deler av innvandrerbefolkningen, som er beskrevet i denne rapporten.

Status: (er tiltaket realisert/igangsatt/ikke påbegynt)

Vurdering: FHI gjør risikovurderinger og forbereder tiltak. FHI har dialogmøter med representanter for ulike innvandrergrupper og organisasjoner. Tilpasser informasjonsmaterieil. Utvikler materieil med ulike nivåer av vanskelighetsgrad, oversatt til 45 språk, lesbart for svaksynte, piktogrammer med enkle tekster for personer med begrensninger i leseevner og helsekompetanse. Det utvikles maler for annonser, plakater m.m. til bruk lokalt i tilpasset form. Sentrale informasjonstiltak testes ut før publisering, også i grupper med innvandrere. Utarbeider informasjon til helsepersonell som støtte for å identifisere grupper det kan være vanskelige å nå og tips til strategier for å minske informasjonsbarrierer og andre barrierer mot vaksinasjon i sårbare grupper. Informerer helsepersonell om tilgjengelig materieil og mulig støtte fra FHI. Det vil være behov for styrket analysekapasitet i tiden fremover for å følge med om vaksineopptak fordeler seg ulike i ulike demografiske grupper. FHI anser dette som essensielt for å kunne innrette målrettede tiltak der behovet er størst.

Samarbeid: FHI

Tiltak 17: Videokampanjer med kjente personer med ulik landbakgrunn

Ekspertgruppens beskrivelse: Ekspertgruppen anbefaler å benytte seg av kjente personer med ulik landbakgrunn i nasjonale informasjonskampanjer rettet mot ulike deler av innvandrerbefolkningen. F.eks. rollemodeller innen sport, kultur og samfunnsliv.

Status: Igangsatt

Vurdering: Et stort antall filmer med både kjente og andre personer med ulik innvandrerbakgrunn om koronatemat er laget. Både av Helsedirektoratet (bl.a. med influencere og youtubere) og av ulike frivillige organisasjoner (som Caritas, Røde Kors og Norske Kvinners Sanitetsforening), ulike innvandrerorganisasjoner og mediebyrå som NorSom News, samt av relevante enkeltpersoner som for eksempel legen Wasim Zahid). Disse bør samles på et felles sted. IMDis sider bør vurderes til dette formålet. Helsedirektoratet vil bidra til å samle og spre denne informasjonen.

FHI lanserer den nye smittesporingsappen "Smittestopp" 21. desember 2020, og lanseringen følges av en stor kommunikasjons- og reklamekampanje med bl.a. reklamefilmer og videoannonser på tv og sosiale medier. I kampanjen figurerer en rekke personer med ulik landbakgrunn, som både via tekst og tale formidler budskap om appen på sitt eget foretrukne språk (for eksempel polsk, engelsk, punjabi, vietnamesisk og urdu). En tekstplakatfilm i sosiale medier-delen av kampanjen blir også tilgjengelig og distribuert på totalt 13 ulike språk. Personene som benyttes i disse videoene er ikke kjente personer.

Samarbeid: IMDi; FHI.

Tiltak 18: Samarbeid med frivillige- og innvandrersorganisasjoner og tros- og livssynssamfunn

Ekspertgruppens beskrivelse: Mange innvandrere tilhører trossamfunn med en godt utbygd infrastruktur. Ekspertgruppen anbefaler et mer systematisk samarbeid med relevante tros- og livssynssamfunn og frivillige- og innvandrersorganisasjoner for å nå ut med viktige råd om pandemien. Ekspertgruppen anbefaler videre at disse nettverkene brukes aktivt til å formidle skreddersydde budskap i forbindelse med viktige høytider og begivenheter som jul, ramadan, fredagsbønn mm.

Status: Igangsatt/løpende

Vurdering: Helsedirektoratet har siden starten av pandemien hatt god dialog og samarbeid med Islamsk råd Norge og Muslimske dialognettverk om Ramadan og om smittevernregler for samlinger i moskeer etc. Det har også vært dialog med Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn om smittevern anbefalinger og om aktuelle ressurser på ulike språk. Helsedirektoratet etablerte tidlig kontakt med frivillig organisasjon og mediebyrå for å nå ut til den norsk-somaliske befolkningen.

I tillegg til sine etablerte migrasjonshelsenettverk med frivillig sektor, kommuner og sykehus har FHI siden i sommer organisert dialogmøter med frivillige organisasjoner og ressurspersoner i ulike innvandremiljøer. FHI vil fortsette dette arbeidet og gradvis utvide antallet miljøer FHI er i direkte kontakt med. Personalressursene som inngår i dette arbeidet er nå styrket og vil bli ytterligere styrket med personer i nasjonalt smittesporingsteam med kjennskap til aktuelle miljøer og relevant språkkompetanse (jmfør eget oppdrag).

Det kan likevel være behov for å etablere et mer systematisk samarbeid med frivillige organisasjoner og, ikke minst, trossamfunn. Direktoratet vil på nyåret ta initiativ til en dialog med IMDi og FHI om dette.

Samarbeid: FHI; IMDi

Tiltak 19: Samarbeid med berørte miljøer for å motarbeide skam og stigma

Ekspertgruppens beskrivelse: Ekspertgruppen anbefaler gjennomgående tett samarbeid med berørte miljøer ved utbrudd. Dette vurderes som avgjørende for å motarbeide stigma og skam knyttet til smitte.

Status: Igangsatt

Vurdering: I dialogmøtene med de ulike innvandremiljøene er dette allerede et tema og FHI og Helsedirektoratet og i samarbeid med miljøene diskuteres mulige tiltak. Tematikken vil også nevnes i FHIs webinarer for kommunene og i FHIs dialog med kommunene. FHI kan også veilede kommunene om hvordan slikt arbeid kan prioriteres og organiseres. FHI vil inkludere dette som punkt i FHIs koronaveilder.

FHI vil også samarbeide med Helsedirektoratet i utviklingen av informasjonspakke for kommunene der denne tematikken vil inngå.

Tiltaket må sees i sammenheng med tiltak 18 og tiltak 20.

Samarbeid: FHI og IMDi; innvandrersorganisasjoner og trossamfunn

Tiltak 20: Kampanjer for å forebygge negative holdninger

Ekspertgruppens beskrivelse: Negative holdninger knyttet til enkelte innvandregrupper gjør arbeidet med blant annet smittevern, smittesporing og testing mer krevende. Ekspertgruppen anbefaler at det igangsettes opplysningskampanjer i sosiale medier for å motarbeide fordommer og negative stereotyper rettet mot enkelte grupper.

Status: (er tiltaket realisert/igangsatt/ikke påbegynt)

Vurdering: Kampanjeaktiviteter som har som selvstendig mål å forebygge negative holdninger til enkeltgrupper i samfunnet, er kommunikasjonsmessig krevende fordi det kan virke mot sin hensikt. Kampanjebudskap er i sin natur korte og overflatiske, mens tematikken her er komplisert og krever mer dybde. Vi anbefaler at det jobbes med redaksjonelle medier som har anledning til å skrive mer utfyllende om innsatsen som er gjort i enkeltgrupper for å få ned smitte. Vi vurderer også muligheten for et kommunikasjonsløp i januar/februar om samfunnets avhengighet av taxisjåfører, hjelpepleiere, butikkansatte; yrkesgrupper som har stor andel innvandrere som utsettes for smitte fordi de er på jobb, samt hvor avhengige vi er av utenlandsk arbeidskraft for å få samfunnet til å gå rundt. Budskap langs linjene: Ta hensyn til dem som utsettes for risiko på jobb for oss.

Samarbeid: IMDi, Ligestillings- og diskrimineringsombudet, BufDir